

AGRARISCHE ADVIESCOMMISSIE ZEELAND

van de Stichting Advisering Landelijk Gebied Zeeland

secretariaat:
Hintham 156
Postbus 1153
5200 BE 'S-HERTOGENBOSCH
tel. (073) 612 55 20
info@agrarisheadviescommissie.nl

Aan het College van Burgemeester en Wethouders
van de gemeente Sluis
Postbus 27
4500 AA OOSTBURG

Uw kenmerk
E-mail, V. Dekker

Ons nummer
BAZ 1197

Datum
7 mei 2015

Behandeld door
H. Gerlings/TS

Onderwerp

Geacht College,

Naar aanleiding van uw schrijven van 10 maart 2015, inzake het verzoek van de heer M. Uitdewilligen van Uitdewilligen Agro, Galgenstraat 1 te Sint Kruis, delen wij u het volgende mede.

Op basis van overleg met de heer M. Uitdewilligen, de door u toegezonden stukken en nader onderzoek komt de Agrarische Adviescommissie Zeeland tot de volgende bevindingen.

Bedrijf

De heer M. Uitdewilligen (Marijn) exploiteert vanuit de Galgenstraat 1 te Sint Kruis een akkerbouw-bedrijf in combinatie met vleeskuikens. Hij heeft dit bedrijf per januari 2014 overgenomen van zijn ouders.

De huidige bedrijfsbebouwing bestaat uit een bedrijfswoning, twee oudere schuren voor de akkerbouw-tak, een courante loods van 24 x 50 meter (merendeels ingericht als bewaarloods en deels als werktuigen-berging) en een stal voor vleeskuikens.

De akkerbouw-tak omvat de exploitatie van 84 ha cultuurgrond, waarvan 60 ha eigendom en het overige pacht- en huurgrond. Het teeltplan bestaat uit de gewassen consumptie aardappelen, uien, suikerbieten, graszaad, wortelen en bruine bonen. Het bedrijf beschikt over een redelijk uitvoerige mechanisatie waarmee, met uitzondering van het rooien van knol- en wortelgewassen, alle werkzaamheden in eigen beheer kunnen worden uitgevoerd.

De pluimveestal dateert uit 1991 en heeft een afmeting van circa 22 x 50 meter. Planologisch is, rekening houdend met de mogelijkheid van 20% uitbreiding van het bedrijfsvloeroppervlak, een bedrijfsvloer-oppervlak van 1332 m² voor intensieve veehouderij opgenomen.

De stal is uitgevoerd met een combinatie van nokventilatie en lengteventilatie, waardoor bij zwaardere dieren in de eindgevel twee lengteventilatoren kunnen worden bijgeschakeld.

Voor de stal is het huisvesten van circa 25.000 vleeskuikens vergund. In de huidige situatie worden per ronde circa 22.500 tot 22.800 vleeskuikens opgezet, hetgeen resulteert in een bezetting van circa 21½ kuikens per vierkante meter. Op een leeftijd van circa 33 dagen wordt een kwart van de kuikens

uitgeladen op een gewicht van ruim 19 ons. De overige kuikens worden op een leeftijd van 41/42 dagen en een gewicht van ruim 2½ kg afgeleverd.

Het afgelopen jaar zijn drie gebruikte warmteheaters annex ventilatoren geïnstalleerd, waarmee in beginsel voldaan kan worden aan de eisen op grond van het Besluit Huisvesting.

De aanvraag

Het uitbreiden van het netto bedrijfsvloeroppervlak voor intensieve veehouderij van 1332 m² met 3228 m² tot 4560 m². Uitgegaan wordt van een uitbreiding van het aantal kuikens van 25.000 met 74.000 naar 99.000 stuks.

Uitgegaan wordt van het verlengen van de bestaande vleeskuikenstal met 45 meter, waardoor deze een totale omvang zal krijgen van 2090 m² en ruimte zal bieden aan 44.000 vleeskuikens, en het bouwen van een nieuwe stal met een omvang van 2470 m² waarin 55.000 vleeskuikens gehouden zullen kunnen worden. Ten behoeve van de uitbreiding van het bedrijf dient het bouwblok te worden aangepast.

Motivering

Ten aanzien van de noodzaak van de uitbreiding voor de continuïteit van het bedrijf wordt in algemene zin aangegeven dat het doel is het realiseren van een vleeskuikenhouderij die voldoet aan alle verplichtingen en voldoende toekomstperspectief heeft. Aangegeven wordt dat om die reden schaalvergroting noodzakelijk is, en dat de voorgenomen bedrijfsomvang resulteert in een bedrijfseconomische eenheid die op verantwoorde wijze investeringen in milieu en welzijn kan dragen. De heer Uitdewilligen benadrukte dat, naast algemene schaalvoordelen, bij uitbreiding met name een grotere kwantumkorting kan worden bedongen bij de inkoop van voer.

In de onderbouwing van ZLTO Advies worden een aantal aspecten naar voren gebracht, waarbij met name wordt ingegaan op de verduurzaming van het bedrijf. Ook in het met de heer M. Uitdewilligen gevoerde overleg zijn deze aspecten nader besproken.

Geur- en fijnstofemissie

Aangezien de geuremissie per dier gelijk blijft zal deze toenemen van 6000 odeur units in de huidige situatie naar 23.790 odeur units na uitbreiding van het aantal dieren.

De fijnstof emissie per dier zal dalen van 22 naar 19 gram per dierplaats. Hierdoor neemt de bedrijfsemissie toe van 550 kg naar 1881 kg.

Toegelicht werd dat met name vanuit optiek van geur gekozen wordt voor nokventilatie, waardoor de ventilatielucht niet geconcentreerd op één punt naar buiten komt maar diffuus wordt verdeeld. Enkele lengteventilatoren worden geïnstalleerd als noodvoorziening.

Debet aan de toename van de berekende geurbelasting is dat in de normering geen nader onderscheid wordt gemaakt tussen de diverse huisvestingssystemen bij vleeskuikens. Feitelijk zal, aldus aanvrager, de warmtewisselaar stof afvangen hetgeen een positief effect heeft op de emissies. Ook zal dankzij de warmtewisselaar de strooisellaag droger zijn, hetgeen positief uitwerkt op de geuremissie. Met name na afloop van een ronde zal het uitmesten van drogere mest de geurbeleving ten goede komen.

Ammoniak

Het bedrijf zal worden uitgevoerd met een warmtewisselaar, waar derhalve ook de te verlengen stal in zijn geheel op zal worden aangesloten. Het bedrijf zal worden uitgevoerd met een mengluchtsysteem voor het drogen en verwarmen van de strooisellaag in combinatie met een warmtewisselaar (BWL 2010.13.V1/V2). De opgewarmde stallucht wordt gemengd met verse lucht ventilatielucht en vervolgens over de strooisellaag/kuikens geleid, waardoor de mest/strooisellaag wordt gedroogd in combinatie met luchtverversing. Daarmee wordt aldus aanvrager gekozen voor het op dit moment best beschikbare systeem.

Toegelicht werd dat het gekozen emissie arme systeem een verdergaande beperking van de ammoniak oplevert dan wettelijk is voorgeschreven op grond van het Besluit Huisvesting. Voor vleeskuikens is in het Besluit Huisvesting een maximale emissiefactor voor NH₃ vastgesteld van 0.045 kg NH₃ /dier/jaar.

Het gekozen emissiebeperkend systeem heeft een emissiefactor van 0.021 kg NH₃ /dier/jaar, waardoor het gekozen stalsysteem een aanmerkelijk grotere emissiereductie tot gevolg heeft dan op grond van het Besluit Huisvesting is vereist.

Zodoende daalt de ammoniakemissie in de bestaande stal van 0.08 kg NH₃ per dier naar 0.021 kg NH₃ per dier. Per saldo stijgt de ammoniakemissie van het bedrijf marginaal van 2000 naar 2079 kg NH₃.

Daarnaast wordt dankzij de warmtewisselaar een substantiële besparing op energie bereikt.

Landschappelijke inpassing

Door Tom de Witte is een plan opgesteld voor de landschappelijke inpassing van het bedrijf. Voor de volledige inhoud ervan wordt hiernaar verwezen. Hierin wordt ingegaan op de landschappelijke inpassing van het bedrijf en de aan te leggen beplanting ter omzoming van de bedrijfsbebouwing. Daarnaast zullen wandelpad met begroeiing en zithoek, hagen en een aantal hoogstamfruitbomen worden geplant.

Zichtstal

Aan de voorzijde van de nieuwbouwstal zal een overdekt zichtgedeelte worden gecreëerd voor passanten, die het bedrijf zullen kunnen bereiken over een aan te leggen fiets-/wandelpad.

Uit overleg met de heer M. Uitdewilligen blijkt dat een en ander bouwtechnisch nog in detail moet worden uitgewerkt. Het plan is om een binnenruimte te creëren waarin aan passanten/bezoekers een voorziening voor een rustpauze kan worden geboden, en waarin onder andere middels de aankleding van de wanden educatief tekst en uitleg kan worden gegeven over de vleeskuikenhouderij.

Stalontwerp

De stallen zullen worden uitgevoerd met gevelpanelen in de vorm van prefab betonpanelen voorzien van steenstrips (roodbruin), gevelbekleding van de topgevels middels sandwichpanelen (donkergroen) en gevelbekleding van de winddruppelkap middels damwandprofielplaten (donkergroen), en een dakbedekking van golfplaten (antraciet).

Ter plaatse van het zichtgedeelte zal de wandafwerking bestaan uit hout in de vorm van potdekselprofiel.

Houderijsysteem

De nieuwbouwstal zal in een later stadium worden uitgevoerd met een systeem (X-treck van Vencomatic) waarbij de kuikens in de stal zelf worden geboren. Hiertoe worden op een railsysteem verhoogde broedlades in de stal geplaatst. In plaats van ééndagskuikens zullen broedeieren van 18 dagen oud worden aangevoerd waaruit in de dagen na aankomst de kuikens worden geboren.

Voordeel van dit innovatieve systeem dat in 2014 op de markt is gebracht is dat de kuikens direct na het uitkomen over voer en water beschikken. Dit zal de gezondheid, de weerstand, de groei en het welzijn van de dieren ten goede komen.

Maatlat Duurzame Veehouderij

Het bedrijf zal in zijn geheel voldoen aan de Maatlat Duurzame Veehouderij. In een bijlage bij de aanvraag is inzichtelijk gemaakt op welke wijze het bedrijf zal voldoen aan de te toetsen maatlaten voor ammoniak, dierenwelzijn, diergezondheid, energie, fijn stof, bedrijf&omgeving en brandveiligheid. Op basis van het ingediende plan is aan het bedrijf inmiddels een voorlopig stalcertificaat toegekend.

Het verzoek van de gemeente

Door uw gemeente worden twee vragen voorgelegd.

In de eerste plaats is de vraagstelling of sprake is van een reëel of volwaardig agrarisch bedrijf en, zo ja, of de uitbreiding noodzakelijk is voor de continuïteit van het bedrijf en voor een doelmatige agrarische bedrijfsvoering.

De tweede vraag is om de verduurzaming van het bedrijf na realisatie van het uitbreidingsplan te beoordelen.

Beleid

In de Verordening Ruimte provincie Zeeland is opgenomen dat de uitbreiding van een bestaande intensieve veehouderij tot ten hoogste 5000 m² bedrijfsvloeroppervlak is toegelaten indien daarmee een significante bijdrage wordt geleverd aan de verduurzaming van het bedrijf, en indien die uitbreiding noodzakelijk is voor de continuïteit van het bedrijf.

In het bestemmingsplan van uw gemeente is opgenomen dat de omgevingsvergunning slechts wordt verleend als hiermee een significante bijdrage wordt geleverd aan de verduurzaming van het bedrijf.

In de toelichting op de Verordening wordt ingegaan op de begripsbepaling voor “verduurzaming”. Aangegeven wordt dat “in een concreet geval aannemelijk moeten worden gemaakt dat de vergroting van het bedrijfsvloeroppervlak gepaard gaat met het treffen van maatregelen die verder gaan dan hetgeen bij of krachtens de wet is voorgeschreven ten aanzien van milieu en dierenwelzijn. Deze maatregelen kunnen strekken tot milieuwinst (waaronder mede het terugdringen van geuroverlast wordt begrepen) en het versterken van omgevingskwaliteiten (waaronder mede de toepassing van een verantwoord stalontwerp en adequate landschappelijke inpassing worden begrepen). Het treffen van maatregelen ter bevordering van dierenwelzijn die verder gaan dan bij of krachtens de wet reeds is voorgeschreven en maatschappelijk verantwoord ondernemen (waaronder mede wordt begrepen het betrekken van de burger bij het verduurzaamde bedrijfsproces) kunnen mede strekken tot verduurzaming van de bedrijfsvoering. In de onderbouwing zal aan alle genoemde onderdelen aandacht moeten worden besteed en gezien zal moeten worden welke maatregelen in het concrete geval redelijkerwijs kunnen worden getroffen. Dit uitgangspunt betekent niet dat steeds op alle onderdelen een significante bijdrage wordt verlangd. In een concreet geval kan de uitkomst van de onderbouwing inhouden dat aan één of meer onderdelen geen of slechts een beperkte bijdrage wordt geleverd. Het totaal moet echter voldoen aan de norm dat een significante bijdrage wordt geleverd aan de verduurzaming van het bedrijf. De duurzame ontwikkeling is mede bedoeld om deze bedrijven een verantwoord bedrijfsperspectief te bieden.”

In de toelichting van het Provinciaal Omgevings Plan wordt aangegeven dat onder een ‘duurzame ontwikkeling’ wordt verstaan “een ontwikkeling die een belangrijke kwaliteitsimpuls voor de omgeving oplevert. Het gaat om een ontwikkeling die meer betekent dan het voldoen aan wettelijke verplichtingen. Daarbij wordt in ieder geval aandacht besteed aan dierenwelzijn, milieuwinst (waaronder ook het terugdringen van geuroverlast), het versterken van omgevingskwaliteiten (door toepassing van een verantwoord stalontwerp en een adequate landschappelijke inpassing), maatschappelijk verantwoord ondernemen, een goede invulling van het vereveningsprincipe en een vanuit een oogpunt van bedrijfsvoering verantwoord bedrijfspectief.”

Advies

Op basis van de voorgaande bevindingen komt de Agrarische Adviescommissie Zeeland tot het volgende oordeel.

Aan de Galgenstraat 1 te Sint Kruis wordt een volwaardig agrarisch bedrijf geëxploiteerd dat zowel een grondgebonden tak als een tak intensieve veehouderij omvat.

De vleeskuikenhouderij heeft met minder dan 25.000 vleeskuikens een beperkte omvang. In de KWIN-Veehouderij 2014-2015 wordt voor de verzorging van de vleeskuikens uitgegaan van een arbeidsbehoefte van 1 volwaardige arbeidskracht voor circa 90.000 vleeskuikens. De akkerbouw tak van het bedrijf heeft in de huidige bedrijfsopzet met het genoemde bedrijfsareaal en teeltplan het grootste aandeel in de arbeidsbehoefte van de bedrijfsvoering.

In het bestemmingsplan is de intensieve veehouderijtak als hoofdtak opgenomen.

Noodzaak uitbreiding pluimveehouderij

In algemene zin merkt de Adviescommissie op dat de omvang van het pluimveehouderijgedeelte van het bedrijf sinds de bouw van de stal in 1994 grosso modo ongewijzigd is gebleven. In de vleeskuikenhouderij is over deze periode sprake van een voortgaande toename van de schaalgrootte van bedrijven, waarbij bedrijven met meer dan 100.000 vleeskuikens meer en meer gangbaar zijn geworden.

In de Kwantitatieve Informatie Veehouderij (KWIN) 2014-2015 wordt er vanuit gegaan dat een volwaardige arbeidskracht circa 90.000 vleeskuikens per ronde kan verzorgen. Daartoe is extra arbeid

nodig voor het schoonmaken van de stallen, derhalve op momenten dat de stallen leeg staan. Met de huidige bedrijfsomvang van circa 25.000 vleeskuikens bevindt het bedrijf zich in de vleeskuikenhouderij bij de kleinere bedrijven.

Uit de gegevens van het Productschap voor Pluimvee en Eieren blijkt dat, bij een totaal aantal van 655 vleeskuikenbedrijven, het gemiddeld aantal vleeskuikens per bedrijf in 2012 72.000 dieren betrof. Hiermee is het aantal vleeskuikens per bedrijf vanaf 1995 ruimschoots verdubbeld.

Allereerst constateert de Adviescommissie dat de aanvraag ziet op de bouw van een stal en de verlenging van een stal ten behoeve van de uitbreiding van het aantal dieren. In die zin is de uitbreiding geen direct gevolg van milieuwetgeving (zoals het Besluit emissie arme huisvestingssystemen) of wetgeving op het gebied van dierenwelzijn (zoals het Vleeskuikenbesluit). Indirect kan worden beargumenteerd dat bedrijfsuitbreiding het bedrijfseconomisch beter mogelijk maakt om te voldoen aan deze regelgeving met behoud van voldoende rendement.

De redenen voor schaalvergroting zijn over de afgelopen jaren ongewijzigd gebleven. Dit betreft met name de bedrijfseconomische benefits die ontleend kunnen worden aan een groter aantal kuikens per bedrijf, ergo het verdampen van het rendement en investeringsruimte bij een relatief kleiner aantal kuikens per bedrijf.

Daarnaast biedt een grotere bedrijfsomvang meer mogelijkheden om te investeren in moderne technieken en zal een groter aantal kuikens de toekomstbestendigheid en de continuïteit van de vleeskuikentak ten goede komen.

In die zin kunnen de overwegingen van de initiatiefnemer aangaande de te behalen voordelen worden gevolgd.

De Adviescommissie is van oordeel dat vanuit langere termijn perspectief een uitbreiding van het bedrijf noodzakelijk is voor de continuïteit van de pluimveetak en voor een doelmatige agrarische bedrijfsvoering.

Daaraan wordt onder verwijzing naar hetgeen onderstaand over verduurzaming staat het volgende opgemerkt. De Adviescommissie constateert dat een bedrijfsuitbreiding met 74.000 vleeskuikens naar 99.000 past binnen de algemene ontwikkelingen zoals deze zich in de pluimveesector voordoen. Een substantiële uitbreiding dient op grond van het beleid gepaard te gaan met maatregelen in het kader van de verduurzaming. De Adviescommissie beschouwt het als een gemis dat een toelichting ontbreekt waarin de omvang van de uitbreiding wordt onderbouwd en waarin een beperktere uitbreiding in de afweging wordt betrokken. Een uitbreiding waarin geen sprake is van een verslechtering van de geuremissie en een toename van fijnstof. De commissie heeft thans geen onderbouwing voor de stelling dat de uitbreiding in de gevraagde omvang noodzakelijk is.

Verduurzaming

Ten aanzien van de voorgestelde maatregelen ter verduurzaming van de bedrijfsvoering overweegt de Agrarische Adviescommissie Zeeland het volgende.

De Agrarische Adviescommissie Zeeland constateert dat inspanningen worden gepleegd ten aanzien van verduurzaming van de bedrijfsvoering in de pluimveehouderij. Dit betreft in de eerste plaats het voornemen om het bedrijf als geheel, derhalve inclusief de bestaande stal, te voldoen aan de Maatlat Duurzame Veehouderij. Verder zijn te noemen de keuze van het ammoniakemissie beperkend systeem, de landschappelijke inpassing van het bedrijf, en de zichtstal.

De Maatlat Duurzame Veehouderij (MDV) is ingesteld om middels fiscale stimuleringsmaatregelen de verduurzaming van de veehouderij te stimuleren. In de MDV worden op basis van een zestal aspecten punten toegekend. Deze aspecten betreffen ammoniak, dierenwelzijn, diergezondheid, energie, fijn stof en bedrijf&omgeving. De maatlat gaat derhalve in op een breed scala aan aspecten die relevant zijn voor de algehele verduurzaming van de bedrijfsvoering.

De Adviescommissie constateert dat middels de deelname aan de MDV, waarvoor een voorlopig certificaat is toegekend, de verduurzaming van het bedrijf op een bovenwettelijk niveau wordt vormgegeven. Daarnaast vindt bij deelname aan de MDV monitoring plaats via een onafhankelijke gecertificeerde controle organisatie.

Voor de omgevingskwaliteiten zijn mede stalontwerp en landschappelijke inpassing van belang. De stallen worden vorm gegeven middels een in de stallenbouw gebruikelijke bouwwijze en bouwmaterialen zoals vezelcement golfplaten, sandwichpanelen/damwand en betonpanelen. Een zekere meerwaarde in de uitstraling ontstaat door de keuze bij de betonpanelen voor steenstrips (roodbruin), en door de gekozen kleurstelling van het dak voor antraciet in plaats van grijze golfplaten.

Daarnaast worden de stallen voorzien van een landschappelijke inpassing in de vorm van deels gesloten struweel en deels de combinatie van beukenhaag en knotwilgen. Verder worden een wandelpad aangelegd en enige hoogstamfruitbomen aangeplant.

Vanuit optiek van verbinding met de samenleving is het creëren van een zichtruimte positief. Van belang is dat een dergelijke ruimte middels de vormgeving en de inrichting ervan een aansprekend en uitnodigend karakter heeft.

Vanuit bedrijfstechnische en bedrijfseconomische optiek is sprake van een verduurzaming van de bedrijfsvoering, waarbij de genoemde maatregelen worden ingebed.

Wel merkt de Adviescommissie op dat in de toelichting op de Verordening Ruimte mede wordt verwezen naar maatregelen die strekken tot milieuwinst. Vastgesteld moet worden dat de ammoniakuitstoot van het bedrijf, dankzij de toepassing van een emissie arm systeem, niet noemenswaardig zal toenemen. Het aantal odeurunits neemt echter in evenredigheid met de toename van het aantal kuikens aanzienlijk toe.

Ook de emissie van fijnstof neemt, ondanks de lichte daling van de emissie per dier, aanzienlijk toe. De commissie acht dit zorgelijk vanuit een oogpunt van een duurzaam perspectief voor dit bedrijf in een omgeving, waar op korte afstand sprake is van individuele woonbebouwing en op circa 150 meter de kern Sint-Kruis. Dit terwijl de ontwikkeling van het bedrijf richting de kern plaatsvindt.

De Adviescommissie constateert dat de technische mogelijkheden voor lagere emissies aan geur en fijnstof beschikbaar zijn in de vorm van luchtwassystemen en biofilters, welke systemen gepaard gaan met een hogere investering per dierplaats. Hiervoor is in relatie tot de noodzaak van uitbreiding van het bedrijf geconstateerd dat een grotere bedrijfsomvang meer mogelijkheden biedt voor moderne technieken en toekomstbestendigheid.

Het is aan uw College om de afweging te maken omtrent de vraag of er sprake is van een ontwikkeling die een belangrijke kwaliteitsimpuls voor de omgeving oplevert en of er sprake is van een verantwoorde balans tussen de impact van de bedrijfsuitbreiding op de omgeving en het belang ervan voor de initiatiefnemer.

Graag ontvangen wij een kopie van het schrijven van de gemeente, waarin de genomen beslissing aan de aanvrager wordt medegedeeld.

Hoogachtend,

AGRARISCHE ADVIESCOMMISSIE
ZEELAND

H.P. Gerlings
secretaris